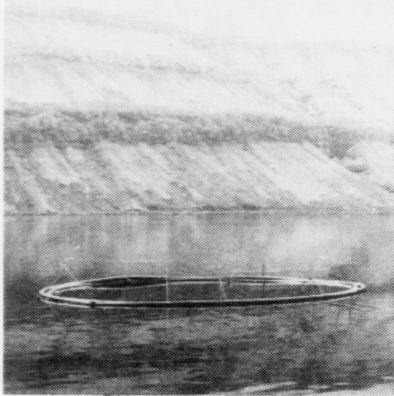

Akutti tørvurin á laksasmolt

Hóast tað er ovurhondsstórur áhugi millum føroyingar at byrja fiskaaling — og tað er krav at vit seta út laks fyrri at menna henda stovn kring Føroyar — so eru vit í dag í eini trongstöðu.

Tað er nevniliga litið og einki laksasmolt til í landinum — og tað er eisini forboð galdandi imóti at innflyta laksasmolt.

Støðan í dag er tann, at ialt seks alistøðir eru í gongd. Teimum tørvar øllum munandi av smolt hesi næstu árin.

Somuleiðis liggur hópurin av umsóknum hjá landsstýrinum, har menn eru altráir at sleppa í gongd. Hesar umsóknir verða helst lagdar til síðis í enn eina tíð — hóast fleiri av teimum eru gamlar.

Orsøkin er tann, at ov litið er til av smolti.

Síðani kunnu vit taka fiskiskapin undir Føroyum. Okkara laksaskip veiða nógvan laks, og hetta eru grannalond okkara ónøgd við, ti tey siga, at tað er teirra laksur. Tey krevja av okkum, at vit beinanvegin seta út laksasmolt, skulu vit framhaldandi kunna veiða laksin.

Heldur ikki til hetta endamál er nóg mikið til av laksasmolti.

At enda kann nevast og tað er uttan iva nakað av tí, sum í framtíðini fer at hava størsta týðningin — Ocean Ranching. Hetta at vit seta út sjóbúnan laks, sum síðani verður tikin aftur í áum, fírdum og á havinum, tá hann kemur aftur tvey ár seinni.

Eiheldur hetta kunnu vit gera nakað við, ti smoltið er ikki til.

Nú allar hesar sannroyndir liggja á borðinum, kunnu vit ikki annað enn spyrja: hvat er at gera!

Í dag hevur Fiskaaling, sum hoyrir undir Fiskirannsóknarstovuna, einkarétt til bæði at innflyta rogn, klekja tey í Føroyum og at ala tey til smolt. Í lötuni byggir Fiskaaling eina nýggja klekistøð við Áir. Hon verður ikki liðug enn, men liðug kemur hon at framleiða millum 300.000 og 500.000 laksayngul um árið. Hesin yngulin skal síðani fobrastr víðari til smolt, og hetta krevur munandi av pláss. Við Áir er bert pláss at fobra ein part av hesum ynglinum.

Higartil hava vit keypt laksarogn frá norðmonnum og klækt tey í Føroyum. Hvi so ikki keypa so mikið meira av hesum rognum frá norðmonnum, vil onkur spyrja! Til hetta er at siga, at norðmenn fyrri tað fyrsta ikki hava alt ov nógv av rognum og harnæst, at vit hava ov fáar møguleikar at klekja og startfóðra laksin í Føroyum sum er.

Nú er so nakað nýtt komið inn í myndina. Íslendingar vilja selja okkum biligt laksasmolt klárt til at koyra í hyljar á sjónum og til at seta út.

Her er ein møguleiki, men galdandi lóg forðar fyrri hesum. Tilíkur laksur má ikki innflytast av ótta fyrri sjúkum og smittuvanda.

Vit hava sostatt tveir kostir í at velja. Antin gera vit undantak frá hesi lóg og vinna tá kanska fleiri ár, hvat viðvíkur alingini og Ocean Ranching — ella varðveita vit lógina og biða til vit hava strokið okkara egna sjúbúna laks um eini tvey ár, og til vit hava útbýgt við fleiri kleki- og smoltstöðum.

Tað er uttan iva rætt, at vit seta okkum saman við diskutera henda spurningin. Metingarnar hjá teimum serkønu eiga at byggja á tað, sum er mest realistiskt og rætt at gera — heldur enn at hava ilt við at broyta gamla vanahugsan. Vit her í blaðnum vilja hysa øllum meiningum um nevnda spurning. Latíð flest møguligar siga sína hugsan, áðrenn ein avgerð verður tikin.

Jan.

Íslendingar ynskja samarbeiði við føroyingar:

Vilja selja okkum biligt laksasmolt

Bæði til fiskaalararnar og til Ocean Ranching

Íslendingar hava stóran áhuga fyrri at samarbeiða við føroyingar innan fiskaaling. Tvær stórar smoltstöðir í Íslandi — Polarlax á Suðurlandinum og Fiskeldi á Norðurlandinum — eru sinnaðar at selja føroyingum sjóbúnan laks (smolt) longu til heystar. Tær báðar stöðirnar hava sent eitt bræv til Ídnaðarstovuna og sagt frá hesum.

— Vit høvdu verið ógvuliga fegnir at fingið eitt samarbeiði við føroyingar á hesum øki — tí meðan tit í Føroyum hava framúr góðar umstøður at ala laks á sjónum, so hava vit í Íslandi framúr góðar umstøður til at ala laksayngul til smolt í feskvatni á landi.

Soleiðis siga teir báðir íslensku fiskaalararnir, Magnus Björnsson og Jon Gunnlaugsson. Tíðindamaðurin Jan Müller hitti teir báðar íslendingarnar á fiskaalframsýningini í Brighton í mars mánað. Teir vóru komnir til framsýningina fyrri m. a. at hitta føroyingar við tí í huga at fáa eitt samarbeiði í lag í framtíðini.

Magnus Björnsson hevur útbúgving sum arkitektúr, men hevur hesa seinastu tíðina verið leiðari á smoltstöðini »Polarlax«, sum liggur nærhendis Hafnafirði á Suðurlandinum.

Jon Gunnlaugsson er útbúgvin sum búskapar-

froðingur og er nú leiðari á smoltstöðini »Fiskeldi«, sum liggur á Norðurlandinum.

Fiskaaling og Ocean Ranching

Tað var við tí stóra áhuganum fyrri fiskaaling og Ocean Ranching og við útlitinum fyrri eini munandi vinnu í Íslandi, at teir báðir fóru undir smoltframleiðslu. Stöðirnar eru nú farnar saman í eitt samarbeiði.

Tær hava longu nú tað fyrsta smoltið, sum er klárt at sleppa út. Teir eru annars í ferð við at klekja stórt tal av laksarogni, soleiðis at hvør stöðin

kemur at hava 500.000 smolt hvør til heystar og næsta vár. Tá stöðirnar eru heilt útbygdar, skulu tær kunna framleiða 3 mill. laksasmolt hvør.

Tað er fyrst og fremst við tí í huga at fara undir Ocean Ranching, at teir báðir eru byrjaðir at framleiða smolt.

Ocean Ranching vil annars siga, at ein sleppur út sjóbúnan laks, sum síðani fer út á opið hav, etur seg feitan og stóran og nakað kemur so aftur á sama pláss, haðani hann fyrstan tíð varð sleptur út.

Onnur viðurskipti í Íslandi

Tað eru heilt onnur viðurskipti galdandi í Íslandi enn í Føroyum, tá tosað verður um fiskaaling. Íslendingar hava ikki góðar møguleikar at ala fisk í hyljum á sjónum. Orsøkin er tann, at sjóarhitin kann koma niður á nulpunktið, og tá er vandi fyrri, at fiskurin ikki tekur føði til sín og doyri.

Tað verða tó gjørdar royndir við aling í hyljum í Íslandi, eitt nú í einum vatni á Norðurlandinum, Lon nevnt. Har er sonevnt brakkvatn, tvs. blanding av feskvatni og sjógvi, sum ger tað møguligt at ala í hyljum.

Royndarstöð arbeiðir við smolt til Ocean Ranching

Tað, sum íslendingar serliga miðja imóti við fiskaaling og havbúnaði, er tí fyrst og fremst at seta út í havið sjóbúnan laks, sum kann veiðast aftur tvey ár seinni. Tað er enn nóg vit ikki vita um gongdina við laksinum frá tí, at hann er vorðin til smolt, verður sleptur út og síðani kemur aftur seinni.

Hetta er nakað, sum royndarstöðin hjá íslendingum, í Kollafirði, arbeiðir við. Tað er av serliga stórum týðningi fyrri at fáa so nógvan laks sum møguligt aftur — at smoltframleiðslan á landi

Magnus Björnsson, leiðari á Polarlax

Jon Gunnlaugsson, leiðari á Fiskeldi